

Senadija Hadrović

ISPIRANJE DUŠE

Otvaram stranicu facebook profila i vidim zanimljivu analizu psihologa na temu „Kako me dovelo ovdje“.

Hmm, čudan naslov. Još čudniji put da se analizom profila nekog neznanca dobije tačan odgovor!

Odgovor koji mi vrati sjećanja u devedesete.

**

Bihor, Petnjica, moje službovanje i život u teškim epizodama beznađa devedesetih. Zavičaj, koji ponovo i na drugačiji način upoznao i zavoljeh - okom, srcem i promišljanjem odrasle osobe.

Ovoga puta, zavičaj nije birao mene, već ja njega, a to vam je kao izabranik srca. A zašto je to tako, ostaje samo vaša stvar.

Moj Bihor, moj drugi i važan izabranik, promijenio se na dan kada se u automobilima Petnjičana, pojaviše neki novi ljudi.

Konvoji prognanih žena i djece iz Hercegovine postadoše bihorski musafiri.

Musafir u Bihoru biti, velika je stvar. Ali, od toga dana riječi: musafir, zavičaj, domovina, zajedništvo... u mojoj glavi dobijaju novi smisao. Pitanje je: šta te riječi, u novom sistemu pomućenih umova, zapravo znače?! Razaranje jedne raskošne države i poharu svega što je ljudsko?!...

Razmještaj musafira je brzo tekao. Ljudi su se očima dogovarali. Emina je, sa dvije svoje prekrasne djevojčice, smještena baš onako kako dolikuje njenom otmjenom i dostojanstvenom izgledu.

Domaćica Esmā se potrudila za sobu sa najboljim pogledom na cvjetnu dolinu Petnjice i put koji vodi prema školi, pregledan i baš onako prikladan, da svojom prometnošću bar malo umanjī Emininu usamljenost i nostalgiju za njenim Mostarom.

Svakog jutra, po nalogu svoje duše, budila se Emina u isto vrijeme i sjetnim pogledom, pripijena uz staklo prozora, pratila je moje korake, sve dok me ne bi izgubila iz vida. Ponekad bi mahnula rukom, kao

da se opraštamo, a po tužnom izrazu lica mogla sam naslutiti da je obliveno suzama.

Bili su to trenuci **ispiranja duše**, prisjećanja na njeno službovanje. Dok djevojčice spavaju, ona je na taj način sa mnom odlazila na posao i vraćala se, ruku pod ruku, zamišljajući mostarski sjaj, kaldrmu i tople pozdrave svojih poznanika.

Često bih svratila i popila kafu sa svojom novom prijateljicom, u kući čestite domaćice Esmе.

„Bog ti duša, ne sjekiraj se, nikome nijesi na teret. Kol'ko sam kadra pomoj ću ti“, drhtavim glasom obraćala se Esmа Emini, kad bi je vidjela zamišljenu. Dok smo pile kafu, vadila je iz drvenog sanduka najljepši kat haljina i pružala Emini. Esmа je naše razgovore doživljavala kao putovanja, upijajući svaku rečenicu, istovremeno trudeći se da njeno prisustvo ne naruši našu, njoj pomalo stranu, ali i ženski onako blisku priču...

Nikada nijesam voljela kiše. Kiše su bile asocijacija na mutne potoke Petnjice, koje bih morala vještinom dobrog sportaša preskočiti, kako bih donekle očuvala suhoću svoje obuće.

Moju prijateljicu ni kiše nijesu ometale da se uredno, tačno u sedam ujutro, smjesti pored prozora i čeka moje pojavljivanje.

Kao da je u mutnim potocima i bihorskoj kiši prepoznavala svoje i Šerbedžijine „Mostarske kiše“, a moje korake pod kišobranom, kao svoje, dok veselo koračaste uz šapate mostarskih kiša...

Za mene kišobran postade štiti, ali ne štiti od kiše, već štiti koji mi je pomagao da se ponekad sakrijem od njenih plačnih očiju, jer sam im bila jedina inspiracija za njeno sjećanje na izgubljeno. Štiti od ljudskog stida za neljudski vakat!

Trudila sam se, katkad, da što prije pređem dio puta koji je „kontrolisala“ moja nova prijateljica, uz istovremeno osjećanje griže savjesti, da li sam učinila dovoljno! Ostajala, možda, u zabludi: „Jutros će manje plakati!“

Pri povratku kući, mučena grižom savjesti da je moj kišobran „štiti“ od nje, možda postao „štiti“ mene same, sjutradan, krenuh i riješih da ga onako visoko podignem, kako bi me iz daljine prepoznala i pozvala na kafu. Ali, zatekoh prazan prozor!

Rekoše mi da je otišla sa svojim kćerkicama, otišla je rano, u nepoznatom pravcu!

Više se nije mogla zadržati. Više joj Bihor nije mogao biti štit, kao ni moj kišobran, ni moja naklonost, ni dobronamjernost i gostoprimstvo gazdarice Esme.

Zatvorih svoj kišobran, zatvorih i svoj pogled ka prozoru koji me je veselio i rasplakivao. Koračajući nasumice, stigoh na prag svoga stana, mokra, što od kiše, što od suza.

Na vratima me dočeka začuđena kćerkica Elida i uplašeno zapita:

„Mama, zašto nijesi otvorila kišobran?“

„Hodala sam po mostarskoj kaldrmi. Ne razumiješ ti to, sine moj...“